

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Θανάσης Καραλής

Εισαγωγή

Στο κείμενο αυτό παρουσιάζεται μία εργασία που εκπόνησε ο υπογράφων στο πλαίσιο του προγράμματος επιμόρφωσης επιμορφωτών- μελών Σ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. Η εργασία αφορούσε στον τρόπο αξιολόγησης των γραπτών εργασιών.

Πρώτα, παρουσιάζεται μία εργασία που πράγματι έγραψε φοιτητής στο πλαίσιο της Θ.Ε. ΕΚΠ65. Ύστερα, παρουσιάζεται η αξιολόγηση της εργασίας αυτής, την οποία συνέταξε ο υπογράφων αυτό το κείμενο.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΦΟΙΤΗΤΗ

Θ.Ε. «Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση» (ΕΚΠ 65)

ΕΚΦΩΝΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εργασία 2^η: ΕΚΠ65 2007 – 2008

Υποθετικό σενάριο:

Με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. ανατίθεται η οργάνωση, η ανάπτυξη και η εφαρμογή της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Το Ε.Α.Π. ως κύριος υπεύθυνος και συντονιστής θα πρέπει να αναπτύξει όλο το εγχείρημα και να δημιουργήσει διδακτικό υλικό, να οργανώσει τις υποδομές για τη λειτουργία, να σχεδιάσει τα προγράμματα σπουδών για όλη τη χώρα και όλα τα σχολεία, τα οποία θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον να συμμετάσχουν και τέλος, να συντονίσει το εκπαιδευτικό έργο, αφού θα έχει επιλέξει τους διδάσκοντες και αφού θα έχει ολοκληρώσει το σχεδιασμό του συνόλου της εκπαιδευτικής λειτουργίας.

Στο παραπάνω σενάριο **εντοπίστε** τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της απόφασης αυτής, **εξηγήστε** τα και **τεκμηριώστε** με επιχειρήματα τη δική σας άποψη. Επίσης, προσέξτε τη μεταφορά τεχνογνωσίας: το Ε.Α.Π. είναι πανεπιστημιακό ίδρυμα, ενώ καλείται να λειτουργήσει σε άλλο επίπεδο. Η εργασία σας θα αξιολογηθεί μέσα από τις ρεαλιστικές σας προτάσεις, την τεκμηρίωση και την επιχειρηματολογία σας, καθώς και ως προς τον εντοπισμό των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων.

Φροντίστε να μην ξεπεράσετε τις **1.500 λέξεις**.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΕΓΡΑΨΕ ΕΝΑΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
1. Λειτουργίες του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου	4
2. Ορισμός της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	4
3. Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση	5
4. Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού	6
5. Διδασκαλία και μάθηση	6
6. Σχεδιασμός Προγραμμάτων Σπουδών	7
Συμπεράσματα	8
Βιβλιογραφία	9

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μιας υποθετικής ανάθεσης από το Υπουργείο Παιδείας της οργάνωσης, ανάπτυξης και εφαρμογής της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Εισαγωγή

Στην εργασία αυτή περιγράφουμε, πρώτα, τις κυριότερες λειτουργίες του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, τις κυριότερες δραστηριότητες ενός οργανισμού που παρέχει εκπαίδευση από απόσταση και αναλύουμε τους όρους εξ αποστάσεως εκπαίδευση και σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Στη συνέχεια, εξηγούμε και τεκμηριώνουμε με επιχειρήματα την άποψή μας σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα μιας υποθετικής απόφασης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, που αφορά στην ανάθεση στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο της οργάνωσης, ανάπτυξης και εφαρμογής της σχολικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

1. Λειτουργίες του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Αποστολή του Ιδρύματος είναι η εξ αποστάσεως παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας. Οι τέσσερις συνιστώσες που έχει η αποστολή του Ε.Α.Π. είναι η παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης καθώς και επιμόρφωσης, η αποκλειστική εφαρμογή της μεθόδου της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, η ανάπτυξη διδακτικού υλικού, συμβατού, βέβαια, με τις απαιτήσεις της μεθοδολογίας αυτής και η έρευνα στο στάδιο της μετάδοσης της γνώσης από απόσταση, που σχετίζεται με την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών συσσώρευσης και μετάδοσης της πληροφορίας.

2. Ορισμός της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (2001) ορίζουμε την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως την εκπαίδευση που διδάσκει και ενεργοποιεί τον μαθητή πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μια ευρετική πορεία αυτομάθησης.

Η Εκπαίδευση από Απόσταση είναι μια μέθοδος εκπαίδευσης που χαρακτηρίζεται από το ότι ο εκπαιδευόμενος βρίσκεται απομακρυσμένος από τον εκπαιδευτή αλλά επικοινωνεί με διάφορες μορφές μαζί του (γραπτή και τηλεφωνική επικοινωνία, fax, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δίκτυο Internet, ομαδικές συμβουλευτικές συναντήσεις) και υποστηρίζεται συστηματικά από αυτόν. Οι σπουδαστές που εκπαιδεύονται από απόσταση εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από το εκπαιδευτικό υλικό και γι' αυτό το υλικό πρέπει να ικανοποιεί ορισμένες ιδιαίτερες απαιτήσεις. Οι μορφές που μπορεί να προσλάβει το εκπαιδευτικό υλικό στην εκπαίδευση από απόσταση είναι ποικίλες. Η Εκπαίδευση από Απόσταση έχει, από την άλλη πλευρά, ιδιαίτερες απαιτήσεις από τον διδάσκοντα και θέτει, επίσης, ιδιαίτερες οργανωτικές απαιτήσεις στον εκπαιδευτικό οργανισμό που την υιοθετεί.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση συνδυασμένη με τις προϋποθέσεις της ενεργοποίησης του μαθητή, με την αυτόνομη λειτουργία του στην ευρετική πορεία προς τη μάθηση και με τις επιλογές και την πολυμορφικότητα στους διαύλους επικοινωνίας μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων, αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχήμα ευέλικτης και αποτελεσματικής εκπαιδευτικής μεθοδολογίας. Ο Λιοναράκης πιστεύει πως για να λειτουργήσει ευέλικτα και αποτελεσματικά αυτό το σχήμα θα πρέπει τα εκπαιδευτικά μέσα και εργαλεία να ενταχθούν στις κατάλληλες συνθήκες και να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις, έτσι ώστε οι προσεκτικά επιλεγμένες αρχές μάθησης να εφαρμοσθούν με εγκάρσιο-οριζόντιο τρόπο σε όλο το εκπαιδευτικό σχήμα.

3. Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση

Ξεκίνησε ως εκπαίδευση με αλληλογραφία σε πολλές χώρες στα τέλη του 19^{ου} – αρχές 20^{ου} αιώνα, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες μάθησης των μαθητών που κατοικούσαν σε γεωγραφικά απομονωμένες περιοχές. Σήμερα, η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση παρέχεται από εκπαιδευτικούς οργανισμούς ως αυτοδύναμη εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και ως συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση.

Στο υποθετικό σενάριο του θέματος, θα θεωρήσουμε ότι η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση που ανατίθεται στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο θα λειτουργήσει και συμπληρωματικά προς το συμβατικό σχολείο, εμπλουτίζοντας το σχολικό πρόγραμμα με μαθήματα, τα οποία οι μαθητές για διάφορους λόγους δεν μπορούν να διδαχτούν σε αυτό. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για τον εμπλουτισμό του σχολικού προγράμματος εξ αποστάσεως, όπως ο εμπλουτισμός των γνώσεων των μαθητών του συμβατικού σχολείου με την επιλογή μαθημάτων που προσφέρονται εξ αποστάσεως και η συμμετοχή των μαθητών σε προγράμματα και δραστηριότητες εθνικής ή διακρατικής εμβέλειας μέσω Διαδικτύου.

Βασικό μειονέκτημα της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης είναι η έλλειψη επικοινωνίας πρόσωπο με πρόσωπο των μαθητών με τους δασκάλους τους και μεταξύ τους. Ακόμα και οι πιο αποτελεσματικές μέθοδοι εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, δεν μπορούν να έχουν πλήρη αντιστοιχία με την εκπαιδευτική διεργασία που συμβαίνει σε μια συμβατική σχολική τάξη.

Στις αρχές του 21ου αιώνα, η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί τη μοναδική μέθοδο εκπαίδευσης για χιλιάδες μαθητές Πρωτοβάθμιας (Νηπιαγωγείο-Δημοτικό) και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε πολλές χώρες. Παράλληλα, όμως, λειτουργεί και συμπληρωματικά στο συμβατικό σχολείο, εμπλουτίζοντας το σχολικό πρόγραμμα με πολλά μαθήματα, τα οποία δεν διδάσκονται στο συμβατικό σχολείο ή καλύπτοντας τις ανάγκες μαθητών που λόγω διαφόρων προβλημάτων αναγκάζονται να διακόψουν για κάποιο χρονικό διάστημα τη φοίτησή τους στο συμβατικό σχολείο. Με την παροχή ευκαιριών πρόσβασης στην

Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση καθώς και με τον εμπλουτισμό του σχολικού προγράμματος η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση καλύπτει σύγχρονες ανάγκες των μαθητών και είναι σύμφωνη με τα ζητούμενα και τις απαιτήσεις της νέας εποχής της κοινωνίας της γνώσης.

4. Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό υλικό, τη σημερινή εποχή, χρησιμοποιούνται και άλλα υλικά εκτός από το έντυπο (κασέτες ήχου, βιντεοταινίες, CD-Rom), και αξιοποιούνται το ραδιόφωνο (ραδιοφωνικές εκπαιδευτικές εκπομπές και μαθήματα μέσω ραδιοφώνου), η τηλεόραση (τηλεοπτικές εκπαιδευτικές εκπομπές και μαθήματα), το βίντεο καθώς κι οι υπολογιστές και το Διαδίκτυο (ηλεκτρονικό υλικό: συνδυασμός κειμένων, ήχου, βίντεο, σε απλή μορφή ή σε μορφή υπερκειμένων). Σε κάθε περίπτωση, το επιτελείο ανάπτυξης του προγράμματος κρίνει τη σκοπιμότητα της επιλογής της μιας ή της άλλης μορφής. Επίσης, το υλικό πολλές φορές διατίθεται συμπληρωματικά και στις δύο μορφές (έντυπα/ψηφιακά, χωρίς σύνδεση με το Διαδίκτυο (off line)/ με σύνδεση στο διαδίκτυο (on line), προκειμένου να ανταποκρίνεται σε κάθε περίπτωση στις ανάγκες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Οι μαθητές επικοινωνούν με τους «δασκάλους» τους μέσω τηλεφώνου, φαξ και εκμεταλλεόμενοι όλες τις παροχές της τεχνολογίας (H/Y και όλες τις δυνατότητες που προσφέρει το Διαδίκτυο), σε σύγχρονη ή ασύγχρονη μορφή (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ηλεκτρονική συνομιλία).

Συνεπώς, στη σημερινή εποχή, η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση χρησιμοποιεί τις εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας τόσο ως προς τις μορφές εκπαιδευτικού υλικού, όσο και ως προς τα μέσα επικοινωνίας διδασκόντων-διδασκόμενων. Πρόκειται για μια πολυμορφική εκπαίδευση. Ο όρος πολυμορφική στη περίπτωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λαμβάνει μια ιδιαίτερη αξία και υποδηλώνει την ποιοτική εκπαίδευση, που λειτουργεί με όλες τις αρχές μάθησης και διδασκαλίας σε ένα μαθησιακό περιβάλλον από απόσταση. Η πολυμορφική εκπαίδευση, όπως επισημαίνει ο Λιοναράκης (1999), «οριοθετεί τη διάσταση της απόστασης μέσα σε ένα εκπαιδευτικό πλαίσιο προσεγγίσεων α) ποιότητας, β) ευέλικτης χρήσης μέσων και εργαλείων και γ) συνθετικής παρουσίασης επιλεγμένων βιβλιογραφικών κειμένων που καλύπτουν όλο το γνωστικό αντικείμενο».

5. Διδασκαλία-Μάθηση

Τις τελευταίες δεκαετίες οι ραγδαίες κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις επαναπροσδιορίζουν το ρόλο του σχολείου και επιβάλλουν τον καθολικά αναπροσανατολισμένο στόχο της μαθησιακής διεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητη η διεύρυνση των ικανοτήτων των μαθητών, προκειμένου να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν κάθε μορφωτικό περιβάλλον. Η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, προσφέρει δυνατότητες, ώστε οι εφαρμογές τους

να γίνουν προσιτές και διαθέσιμες στους μαθητές. Τα σχολεία ενδιαφέρονται πλέον με τρόπο ιδιαίτερα έντονο για την παραγωγή και την προώθηση της γνώσης μέσα από την επικοινωνιακή δυνατότητα που δίνουν οι νέες τεχνολογίες. Ο μαθητής αναζητά πηγές πληροφόρησης στον παγκόσμιο ιστό και μαθαίνει να συνεργάζεται με μαθητές ανά τον κόσμο, ανταλλάσσοντας πληροφορίες, στη βάση ενός κοινού εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο τροποποιεί και συν-διαμορφώνει. Ο μαθητής, δηλαδή, δεν περιορίζεται στη γνώση που του προσφέρουν τα σχολικά βιβλία, ούτε στη συνεργασία του με το δάσκαλο και τους συμμαθητές του.

Στο πλαίσιο αυτό, η συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, ενθαρρύνει την ανακάλυψη της γνώσης με άμεση εμπλοκή του μαθητή. Ειδικότερα, ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία μάθησης, καλλιεργεί την ατομική πρωτοβουλία του μαθητή, δημιουργεί συνθήκες μάθησης και έρευνας και εγείρει το ενδιαφέρον του μαθητή με εναλλακτικές διδακτικές προσεγγίσεις. Ο μαθητής, προσπαθώντας να επιλύσει προβλήματα, επεξεργάζεται στοιχεία, διαμορφώνει κείμενα, συνεργάζεται με τους απομακρυσμένους συμμαθητές του, αναπτύσσει ερευνητικό πνεύμα και δεξιότητες και, τελικά, μαθαίνει πώς να μαθαίνει.

Η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενισχύει τον ισχυρισμό του Negreponde, ότι το μέλλον της εκπαίδευσης δεν είναι η διδασκαλία αλλά η μάθηση. Η μάθηση με την έννοια μιας διαρκούς ανθρώπινης δραστηριότητας, όπου ο άνθρωπος, σύμφωνα με τις σύγχρονες θεωρίες μάθησης, αντλεί, επεξεργάζεται και αποθηκεύει πληροφορίες από κάθε μαθησιακό περιβάλλον (Λιοναράκης, 1999).

6. Σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο έχει βασική λειτουργική μονάδα τη θεματική ενότητα. Οι θεματικές ενότητες συγκροτούν προγράμματα σπουδών που παρέχονται από τις πέντε σχολές του Ιδρύματος. Κάθε σχολή συνδυάζει κατά πολλούς τρόπους τις θεματικές ενότητες που έχει αναπτύξει, δημιουργώντας Προγράμματα Σπουδών, τα οποία οδηγούν σε πτυχία ή διπλώματα, σε μεταπτυχιακούς τίτλους. Και μια θεματική ενότητα, εφόσον παρουσιάζει μορφωτική αυτοδυναμία, μπορεί να ταυτίζεται με ένα πρόγραμμα σπουδών.

Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο γνωρίζει να οργανώνει τις σπουδές απλοποιώντας την οργάνωση με την ανάπτυξη ενός μόνο τύπου θεματικής ενότητας. Υιοθετεί το αρθρωτό σύστημα, επειδή βοηθάει στην οργάνωση της διδασκαλίας από απόσταση. Καθώς δεν υπάρχουν τμήματα, όλα τα άλλα μπορούν να μεταβάλλονται. Μια σχολή, παρακολουθώντας τις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες για μόρφωση, επιμόρφωση και κατάρτιση, μπορεί να καταργεί παλιά και να δημιουργεί νέα προγράμματα σπουδών που οδηγούν σε κάποιο πτυχίο, μεταπτυχιακό τίτλο ή σε κάποιο πιστοποιητικό προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού επιπέδου.

Σε επίπεδο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η ευελιξία στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών θα πρόσφερε προσαρμογή του στις απαιτήσεις της εποχής μας, παρακάμπτοντας τις «αγκυλώσεις» του παραδοσιακού προγράμματος σπουδών του ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Συμπεράσματα

Το Ε.Α.Π. είναι Πανεπιστημιακό Τριτοβάθμιο Ίδρυμα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να προσφέρει σπουδές στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η εκπαίδευση ενηλίκων διαφέρει από την εκπαίδευση μαθητών. Το Ε.Α.Π. έχει τη δυνατότητα να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις της εποχής μας, υιοθετώντας το αρθρωτό σύστημα και τις θεματικές ενότητες. Έχοντας εμπειρία από το 1997 στην αποκλειστική εφαρμογή της μεθόδου της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, διαθέτοντας πολυμορφικό – διδακτικό υλικό, ξέρει να υποδείξει αμφίδρομο εκπαιδευτικό υλικό, χρήσιμο στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση. Το Ε.Α.Π ξέρει να σχεδιάζει προγράμματα σπουδών και εκπαιδευτικό υλικό και μπορεί να βοηθήσει σε ζητήματα μεθοδολογίας. Αξιοποίησε τις νέες τεχνολογίες, ασχολήθηκε με την επιμόρφωση ενηλίκων. Το Ε.Α.Π. προσδίδει στον διδάσκοντα ένα νέο ρόλο και μία άλλη διάσταση. Η νέα του ταυτότητα περιλαμβάνει στοιχεία που δεν του είναι τελείως άγνωστα από τον συμβατικό του ρόλο αλλά, συγχρόνως, δεν είχε την δυνατότητα να υλοποιήσει και να βιώσει έως τώρα. Ο σύγχρονος ρόλος του εκπαιδευτικού μπορεί και στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση να είναι εκτός των άλλων και ρόλος καθοδηγητικός και συμβουλευτικός. Το Ε.Α.Π. μπορεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, τους συνδικαλιστικούς φορείς, τους συμβούλους, αλλά και την ένωση της κάθε ειδικότητας να καταγράψει τις ανάγκες του κάθε κλάδου και να εκπονήσει επιμορφωτικά προγράμματα εκπαιδευτικών. Οι ανάγκες - επιστημονικές, οικονομικές και κοινωνικές - επιβάλλουν τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Το Ε.Α.Π. έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει και να βελτιώσει την ποιότητα της συμβατικής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Άλλωστε, το ζητούμενο και στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και στη συμβατική είναι η μάθηση, μόνο που στις δύο περιπτώσεις διαφέρει η μεθοδολογία της.

Βιβλιογραφία

1. Βεργίδης, Δ., Λιοναράκης, Α., Λυκουργιώτης, Β., Μακράκης, Β., Ματραλής, Χ. (1999). *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση – Θεσμοί και λειτουργίες*. Τόμος Α΄, Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
2. Λιοναράκης, Α. (1999). *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως εκπαίδευση: η εμπειρία του Ε.Α.Π., Συνέδριο Ρόδου –Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Ρόδου*.
3. Λιοναράκης, Α. (2001) «Για ποια εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιλάμε;», στο Λιοναράκης Α., (επιμ.) *Πρακτικά εισηγήσεων στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, τόμος Α΄, Ε.Α.Π., Πάτρα 2001, σ.185-194*

1. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η εργασία παρουσιάζει αρκετές και σημαντικές ελλείψεις σε διάφορα επίπεδα. Συγκεκριμένα, δεν παρατίθενται επαρκείς βιβλιογραφικές αναφορές, εντοπίζεται αδυναμία στη στόχευση ως προς τα ερωτήματα: ελλιπής πραγμάτευση σε σχέση με την τυπική / σχολική εκπαίδευση, ελάχιστες αναφορές στο κεντρικό ζήτημα (δυνατότητα και προϋποθέσεις εφαρμογής από το Ε.Α.Π. εξ αποστάσεως μεθόδων στην τυπική εκπαίδευση), λίγα και όχι τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Ωστόσο, δεν θα μπορούσε να κριθεί ως εκτός θέματος, ενώ μάλλον αναδεικνύεται ότι ο φοιτητής έχει μελετήσει, σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό, το εκπαιδευτικό υλικό της ενότητας.

Αναλυτικά η αξιολόγηση ως προς τα επιμέρους κριτήρια παρατίθεται στο Παράρτημα (εννοείται ότι αυτό δεν είναι κοινοποιήσιμο προς τον φοιτητή). Ο βαθμός που θα κοινοποιούσα στο φοιτητή με το Δελτίο Αξιολόγησης θα ήταν πέντε (5). Στην επόμενη σελίδα, παρατίθεται η επιστολή προς το φοιτητή προκειμένου να τεκμηριωθεί αυτός ο βαθμός, αλλά και να κατανοήσει ο φοιτητής τις ανεπάρκειες της συγκεκριμένης εργασίας.

2. Επιστολή διόρθωσης εργασίας

Πάτρα , ...

Αγαπητέ κ. ....,

Σας ευχαριστώ για την έγκαιρη αποστολή της εργασίας την οποία διάβασα με μεγάλο ενδιαφέρον και προσοχή. Καταρχάς, θα σας παρακαλέσω να ανατρέξετε στα «Στοιχεία καλής απάντησης» τα οποία συνοδεύουν το φύλλο βαθμολογίας που σας στέλνω με αυτή την επιστολή. Όπως γνωρίζετε, τα «Στοιχεία καλής απάντησης» στέλνονται στους φοιτητές όλων των τμημάτων, προκειμένου να προσανατολιστούν σε σχέση με τα βασικά σημεία που θα έπρεπε να καλύπτει μια εργασία, ώστε να εντοπίσουν πιθανές ελλείψεις ή αναντιστοιχίες της δικής τους εργασίας. Ελπίζω ότι η μελέτη αυτού του κειμένου θα σας δώσει την ευκαιρία να εντοπίσετε σημεία τα οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει και η δική σας εργασία, αλλά και θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε καλύτερα τον βαθμό του Δελτίου Αξιολόγησης. Με βάση τη βαθμολογία αλλά και τα σχόλια, νομίζω ότι θα αντιληφθείτε πως υπήρξαν σημεία στα οποία δεν ανταποκρίθηκε η εργασία σας στην αναμενόμενη έκταση. Ωστόσο, θα ήθελα να τονίσω, όπως και στις προηγούμενες επιστολές μου, ότι η εκπόνηση εργασιών στο Πανεπιστήμιό μας είναι, πρωτίστως, μια διαδικασία που συμβάλλει στην πληρέστερη κατανόηση των όσων μελετάτε και, επομένως, συνεισφέρει στην καλύτερη κατανόηση της θεωρίας και του εκπαιδευτικού υλικού.

Πέραν των παραπάνω γενικών παρατηρήσεων, παρακαλώ επιτρέψτε μου να διατυπώσω ορισμένες ειδικότερες παρατηρήσεις σε σχέση με τη δική σας εργασία:

Η εργασία χαρακτηρίζεται από μια αρκετά καλή δομή, μάλιστα, θα ήθελα να σημειώσω ότι η Εισαγωγή της εργασίας προσανατολίζει με επάρκεια τον αναγνώστη. Διαβάζοντάς την, σχημάτισα την εντύπωση ότι έχετε μελετήσει το σχετικό υλικό. Σημειώνω ότι η συνολική έκταση της εργασίας είναι 1.860 λέξεις, ενώ στην

εκφώνηση προσδιορίζονται ως όριο οι 1.500 λέξεις. Φυσικά, κάτι τέτοιο δεν αποτελεί μεγάλο μειονέκτημα, όμως, όπως έχουμε εξηγήσει, είναι απαραίτητο να κινούμαστε στο όριο των λέξεων που θέτει η εκφώνηση, για λόγους αφενός ισότιμης αντιμετώπισης των φοιτητών και αφετέρου «πειθαρχίας» (υπό την έννοια της τήρησης των προδιαγραφών, κάτι που είναι στοιχείο μιας επιστημονικής δουλειάς και μάλιστα μεταπτυχιακού επιπέδου).

Οι βιβλιογραφικές αναφορές, σίγουρα, θα μπορούσαν να είναι αφενός περισσότερες και αφετέρου να περιλαμβάνουν και στοιχεία όχι μόνον για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (και οι τρεις αναφορές συνδέονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση), αλλά και για την τυπική εκπαίδευση, το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα, πιθανές εμπειρίες σε άλλες χώρες, κ.ο.κ. Επίσης, στην πρώτη Ο.Σ.Σ., στις παρατηρήσεις της πρώτης εργασίας αλλά και στις οδηγίες εκπόνησης εργασιών της θεματικής μας ενότητας, έχει κατ' επανάληψη τεθεί το ζήτημα της παράθεσης των βιβλιογραφικών αναφορών με βάση κάποιο δόκιμο και διεθνώς παραδεκτό σύστημα (λ.χ. APA style, Harvard system of referencing). Για παράδειγμα, η πρώτη σας αναφορά έχει παρατεθεί με βάση το σύστημα APA, όμως οι άλλες δύο δεν εναρμονίζονται με αυτό (αλλά ούτε και με κάποιο άλλο σύστημα αναφορών). Παρακαλώ ανατρέξτε στις οδηγίες εκπόνησης εργασιών και στους συνδέσμους στο διαδίκτυο που έστειλα με τη διόρθωση της πρώτης εργασίας, προκειμένου να αναζητήσετε τις σχετικές προδιαγραφές.

Οι αναφορές σας στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα θεωρώ ότι θα έπρεπε να είναι **περισσότερο στοχευμένες**. Για παράδειγμα, στην ενότητα 4 («Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού»), νομίζω πως με μια εκ νέου ανάγνωση θα διαπιστώσετε ότι δεν παραθέτετε μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα αλλά μάλλον γενικές αναφορές σε σχέση με τις διάφορες μορφές εκπαιδευτικού υλικού. Επισημαίνω ότι οι αναφορές δεν είναι λανθασμένες, όμως δεν εστιάζουν στο ζήτημα που έθεσε η εργασία.

Περισσότερο στοχευμένη θεωρώ ότι θα έπρεπε να ήταν και η **τεκμηρίωση** των μειονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων που αναφέρετε σε διάφορα σημεία. Για παράδειγμα, στην ενότητα 6 («Σχεδιασμός προγραμμάτων σπουδών») μετά από δύο γενικές παραγράφους, κλείνετε με την πρόταση «σε επίπεδο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης η ευελιξία στη διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών θα πρόσφερε προσαρμογή του στις απαιτήσεις της εποχής μας παρακάμπτοντας τις «αγκυλώσεις» του παραδοσιακού προγράμματος σπουδών του ΥΠ.Ε.Π.Θ.». Η συγκεκριμένη πρόταση, που δεν συνιστά τεκμηρίωση αλλά μάλλον

ευχή, θα ήταν καλύτερο να συμπληρωθεί με ένα έως δύο (1-2) παραδείγματα από την ευελιξία που έχουν τα προγράμματα σπουδών του Ε.Α.Π. και τους τρόπους με τους οποίους αυτή η ευελιξία θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε ένα απολύτως διαφορετικό περιβάλλον (πρώτες δύο βαθμίδες της τυπικής εκπαίδευσης).

Ορισμένα σημεία της εργασίας χρειάζονταν ενίσχυση με επιπλέον βιβλιογραφικές αναφορές – , σε αυτό έχουμε ήδη αναφερθεί, όμως κρίσιμο στοιχείο για την αρτιότητα μιας επιστημονικής εργασίας είναι να μην εντοπίζονται αναφορές χωρίς σαφή προσδιορισμό της πηγής. Για παράδειγμα, στην αρχή της σελ. 7 (παρούσα αρίθμηση) αναφέρετε «η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενισχύει τον ισχυρισμό του Negreponde, ότι το μέλλον της εκπαίδευσης δεν είναι η διδασκαλία, αλλά η μάθηση». Δεν προσδιορίζετε, όμως, πού και με ποια συμφραζόμενα έχει διατυπώσει ο Negreponde αυτή τη θέση (καλύτερα να χρησιμοποιούμε τον όρο «θέση» αντί του όρου «ισχυρισμός» σε επιστημονικές εργασίες), ώστε ο αναγνώστης να την αξιολογήσει καλύτερα.

Παρόμοιο πρόβλημα εντοπίζεται και στην τελευταία παράγραφο της σελ. 7. Εδώ, προσδιορίζονται αρκετά πλεονεκτήματα αλλά κανένα από αυτά δεν βασίζεται σε κάποια έγκυρη επιστημονική αναφορά.

Ορισμένες όψεις της εκφώνησης της εργασίας μάλλον δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς (σε μερικές περιπτώσεις δεν υπάρχουν καθόλου αναφορές). Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι η οργάνωση των υποδομών και της λειτουργίας ή η επιλογή των διδασκόντων (ποια προσόντα θα έχουν; με ποιες διαδικασίες θα επιλεγούν;).

Ολοκληρώνοντας τα σχόλια μου για την εργασία σας, θα ήθελα και πάλι να αναφερθώ στο γεγονός ότι εκπονήσατε αυτή την εργασία, η οποία παρά τις ελλείψεις της είχε αρκετά θετικά στοιχεία – κάτι το οποίο καταδεικνύει τη δέσμευσή σας να είστε συνεπής στις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η παρακολούθηση της θεματικής μας ενότητας. Είμαι βέβαιος ότι, αν εστιάσετε στα σημεία που επισημάνθηκαν, οι επόμενες εργασίες θα είναι καλύτερες και η πορεία σας επιτυχής.

Είναι αυτονόητο πως σε περίπτωση που υπάρχουν οποιεσδήποτε απορίες ή ενστάσεις σχετικά με τη βαθμολόγηση της εργασίας, και κυρίως σχετικά με τη

σαφήνεια και κατανόηση των σχολίων, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μου τηλεφωνικά, μόλις λάβετε την επιστολή.

Εύχομαι καλή συνέχεια στις υπόλοιπες εργασίες της ενότητας και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών σας. Είμαι στη διάθεσή σας για οτιδήποτε θα συμβάλλει στην ευόδωση της προσπάθειάς σας!

Με εκτίμηση,

Θανάσης Καραλής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	Πολύ Ικανοποιητικ ά	Αρκετά Ικανοποιητικ ά	Χρειάζονται Αρκετές Βελτιώσεις	Μη Ικανοποιητικ ά
1. Ανάπτυξη των ιδεών που συνδέονται με τον τίτλο της εργασίας, κι ιδιαίτερα με τις λέξεις-κλειδιά του τίτλου.			☒	
2. Κατανόηση των θεμάτων και των ζητούμενων της εργασίας.		☒		
3. Οικοδόμηση και χρήση επιχειρημάτων.				☒
4. Κατάλληλη δόμηση της εργασίας σε παραγράφους.		☒		
5. Κατάλληλη σύνδεση μεταξύ των παραγράφων.			☒	
6. Ικανότητα ανάλυσης κατά παράγραφο.				☒
7. Ανάπτυξη ενός θέματος σε κάθε πρόταση.			☒	
8. Ορθογραφία, στίξη και σύνταξη.			☒	
9. Ευκρίνεια και επεξηγηματικότητα στο λόγο.			☒	
10. Εισαγωγή της εργασίας.	☒			
11. Συμπεράσματα της εργασίας.				☒
12. Ικανότητα τεκμηρίωσης.			☒	
13. Βελτίωση από την προηγούμενη εργασία.			n/a	
14. Βιβλιογραφία, αναφορές και παραπομπές.				☒
15. Άλλες παρατηρήσεις...				

Σημειώνεται ότι στην εργασία δεν παρατίθεται «Βιβλιογραφία», εκτός των δύο εντός κειμένου αναφορών, καθώς αυτή βασίζεται κυρίως, αφενός στις σημειώσεις που δόθηκαν στο πρόγραμμα και αφετέρου σε βιοματικού τύπου εφαρμογές.

